



Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

FEISAL BEDRETDIN

**Yrittäjän tutkinto-ohjelman
alumnitoiminnan mahdollisuudet
SAMK:ssa**

YRITTÄJÄN TUTKINTO-OHJELMA
2025

TIIVISTELMÄ

Bedretdin, Feisal: Yrittäjän tutkinto-ohjelman alumnitoiminnan mahdollisuudet SAMK:ssa.

Opinnäytetyö, AMK

Yrittäjän tutkinto-ohjelma

Kesäkuu 2025

Sivumäärä: 36

Opinnäytetyössä tutkittiin Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMK) yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille suunnatun alumnitoiminnan mahdollisuuksia ja kehitystarpeita. Tavoitteena oli selvittää, millainen alumnitoiminta palvelisi parhaiten kyseisestä tutkinto-ohjelmasta valmistuneita sekä mitä sisältöä, kanavia ja toimintamuotoja toiminnassa tulisi hyödyntää. Tutkimuksen lähtökohtana oli havainto, että yrittäjän tutkinto-ohjelmalle ei ollut tarjolla vastaavaa alumnitoimintaa kuin muille SAMK:n koulutusaloille.

Tutkimus toteutettiin laadullisella menetelmällä hyödyntäen teemahaastatteluja. Haastatteluihin osallistui yrittäjän tutkinto-ohjelman opettajia, opiskelijoita ja valmistuneita alumneja. Haastatteluissa kartoitettiin osallistujien näkemyksiä ja toiveita alumnitoiminnan sisällöstä, toimintatavoista, viestintäkanavista ja haasteista.

Tulosten mukaan alumnitoiminnalle on selkeä tarve ja kiinnostusta. Alumnit toivoivat toimintaa, joka sisältää verkostoitumista, asiantuntijaluentoja, vertaistukea ja tapahtumia, kuten vuosittaisia gaalailtoja. Toiminnan haluttiin tapahtuvan sekä paikan päällä että verkossa. WhatsApp, Facebook ja sähköposti mainittiin tärkeimpinä viestintäkanavina. Haasteiksi nähtiin mm. sopivan alustan valinta, ajanpuute yrittäjillä ja alumnitoiminnan tuntemattomuus opiskelijoiden keskuudessa. Yhtenä ratkaisuna ehdotettiin, että alumnitoiminta sisällytettäisiin osaksi opintojaksoa.

Opinnäytetyö osoittaa, että SAMK:lla on mahdollisuus kehittää kohdennettua ja tarkoituksenmukaista alumnitoimintaa yrittäjän tutkinto-ohjelmalle. Tulokset antavat konkreettisia suosituksia toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi.

Avainsanat: Alumni, alumnitoiminta, yrittäjyys, verkostoituminen, korkeakoulut, SAMK, laadullinen tutkimus, teemahaastattelu

ABSTRACT

Bedretdin, Feisal: The alumni activity possibilities in entrepreneurs' program in SAMK.

Bachelor's thesis

Entrepreneurs program

June 2025

Number of pages: 36

This thesis explores the possibilities and development needs of alumni activities for graduates of the Satakunta University of Applied Sciences (SAMK) Entrepreneur Degree Programme. The objective was to identify what kind of alumni engagement would best serve these graduates and what content, platforms, and forms of activity would be most effective. The background of the study is the lack of tailored alumni activities for this specific programme, unlike many other degree programmes at SAMK.

The research was conducted using a qualitative approach through thematic interviews. Participants included teachers, current students, and alumni of the Entrepreneur Degree Programme. The interviews aimed to gather perspectives and expectations regarding the content, format, communication channels, and challenges of alumni activities.

Findings indicate a clear demand and interest in alumni activities. Participants expressed a desire for activities that support networking, expert lectures, peer support, and events such as annual gala evenings. The preferred mode of participation was a combination of in-person and online formats. WhatsApp, Facebook, and email were highlighted as key communication channels. Challenges included selecting a suitable platform, entrepreneurs' limited time, and a general lack of awareness about alumni activities among students. One proposed solution was to integrate alumni engagement into a specific course module.

The thesis demonstrates that SAMK has an opportunity to establish purposeful and targeted alumni activities for its Entrepreneur Degree Programme. The results provide concrete recommendations for initiating and developing such activities.

Keywords: Alumni, alumni activities, entrepreneurship, networking, universities of applied sciences, SAMK, qualitative research, thematic interview

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TARKOITUS.....	7
2.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet.....	7
2.2 Menetelmät ja rajaukset	8
2.3 SAMK:n yrittäjän tutkinto-ohjelman kuvaus	8
2.4 Aikaisemmat tutkimukset alumneista ja verkostoista.....	9
3 ALUMNITOIMINTA JA SEN TARKOITUS	10
3.1 Alumnin määritelmä.....	10
3.2 Alumnitoiminta korkeakouluissa	10
3.3 Alumnitoiminta Satakunnan ammattikorkeakoulussa	12
4 VERKOSTOT JA NIIDEN MERKITYS	14
4.1 Verkostotoiminnan tavoitteet ja hyödyt.....	14
4.2 Verkostojen rooli yrittäjyyden ja yrittäjän tukemisessa.....	15
4.3 Verkostoitumisen muodot.....	15
4.4 Verkostoitumisen haasteet	16
5 TUTKIMUSMENETELMÄT	17
5.1 Laadullinen tutkimus.....	17
5.2 Teemahaastattelu.....	17
5.3 Haastattelun toteutus.....	18
5.4 Aineiston analyysi.....	20
6 TUTKIMUSTULOKSET	22
6.1 Alumnitoiminnan sisältö.....	22
6.2 Sopiva alusta alumnitoiminnalle	24
6.3 Aikataulu.....	26
6.4 Alumnitoiminnan haasteet	27
7 YHTEENVETO JA POHDINTA	30
7.1 Keskeiset havainnot ja opit.....	30
7.2 Vastaukset tutkimuskysymyksiin	31
7.3 Pohdinta ja jatkotutkimus.....	32
7.4 Luotettavuus.....	33
LÄHTEET.....	34

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia sitä, millaista sisältöä Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille alumneille voisi olla tarjolla. Satakunnan ammattikorkeakoulussa on tarjolla monipuolista alumnitoimintaa monille tutkinto-ohjelmille, mutta yrittäjän tutkinto-ohjelmalta räätälöity toiminta puuttuu. Tämän opinnäytetyön avulla Satakunnan ammattikorkeakoululla on mahdollista käynnistää alumnitoiminta yrittäjien tutkinto-ohjelmalle.

Yrittäjien tutkinto-ohjelma eroaa merkittävästi muista tutkinto-ohjelmista, sillä sen voi suorittaa täysin etänä. Tämä onkin yksi syy sille, että moni jo valmis yrittäjä tai työssäkäyvä päättää aloittaa opiskelut yrittäjien tutkinto-ohjelmassa. Yrittäjä yhdistää myös taipumus verkostoitumiseen, mitä myös alumnitoiminnan on tarkoitus tarjota.

Alumni, eli koulusta valmistunut voi olla hyödyksi koululle, muille alumneille sekä opiskelijoille. Alumnitoiminta ei perustu koulun puolelta vapaaehtoisuuteen, vaan on laissa määrätty tehtävä ammattikorkeakouluille. Laki määrittää, että ammattikorkeakoulun on tarjottava mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen, sekä tarjota työelämää edistävää toimintaa (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 1 luku 4 §). Alumnitoiminnan ja työelämän yhteistyöstä ei ole kuitenkaan tarkempaa määritelmää, joten ammattikorkeakoulut voivat itse valita sisältönsä alumnitoiminnalle. Koulusta valmistuneille alumnitoiminta on täysin vapaaehtoista.

Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelman vastuuopettajilla oli selkeä tarve tiedolle, johon tämä opinnäytetyö vastaa. Muilla tutkinto-ohjelmilla, sekä ammattikorkeakouluilla on omat sisällöt eri opintolinjojen alumneille. Vaikka opinnäytetyö käsitteleeekin pääkohteenaan Satakunnan

ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelmaa, opinnäytetyö laajentaa ymmärrystä yleisesti alumnitoiminnasta sekä sen historiasta.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu laadullisella otteella. Tavoitteena on ollut kerätä tietoa vastaajilta ja selvittää heidän näkemyksiään siitä, millaista toimintaa he haluaisivat alumnitoiminnalle. Tämä mahdollistaa keskitetyn alumnitoiminnan käynnistämisen.

Tässä tutkimuksessa aineisto on kerätty haastattelemalla Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelman opettajaa, opiskelijoita sekä alumneja. Tavoitteena oli kerätä vastauksia niin alumnitoiminnasta vastaavilta, alumneiksi tulevilta kuin myös jo valmiiksi opintonsa päättäneiltä, alumneilta. Alumnitoiminnalle on selvästi kysyntää myös alumnien ja opiskelijoiden osalta, kuten tämä opinnäytetyö tulee osoittamaan. Vastaukset on analysoitu vastaajaryhmittäin. Vastaajia oli valittu mahdollisimman monipuolisesti ja haastattelut olivat erittäin mieleenpainuva kokemus. Yksi haastateltavista kiteytti hienosti alumnitoiminnan tarpeellisuuden toteamalla:

”Alumnitoimintaa yrittäjille, kiitos!”

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TARKOITUS

Tutkimuksen taustana ja suurimpana ohjaavana tekijänä on alumnitoiminnan puutteellisuus Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on löytää oikea kanava Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkimusohjelman alumneille. Opinnäytetyön tavoitteena on löytää sopiva vuosikello, jonka mukaan alumnitoiminta jatkuu innostavana ja kiinnostavana kaikille yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille.

2.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Tutkimuksessa on aina oltava tutkimusongelma, johon pyritään saamaan ratkaisu sopivalla tutkimusmenetelmällä. Ilman tutkimusongelmaa ei ole mahdollista tehdä tutkimusta. Tutkimuskysymys ohjaa tiedonkeruuta ja tutkimusta. Tutkimusongelman ja kysymysten asettelun harkitseminen on tutkimuksen kannalta tärkeää, sillä tutkimuksen onnistuminen riippuu onnistuneesta tutkimusongelmasta ja tutkimuskysymysten asettelusta. Tutkimuskysymys ei aina yksinomaan riitä, vaan se saattaa tarvita apukysymyksiä eli metakysymyksiä. Tutkimusongelma muuttaminen tutkimuskysymykseksi usein helpottaa tutkimusta. (Kananen, 2014, s.20, 32, 36.)

Opinnäytetyön tavoitteena on löytää sopivaa sisältöä yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille. Myös sopiva alusta alumnitoiminnalle sekä mahdollisen vuosikellon hahmottaminen alumnitoiminnalle on tämän tutkimuksen tavoite. Tavoitteena on myös mahdollisten haasteiden löytäminen, jotta alumnitoiminta olisi mahdollisimman kestävä, eikä koko toiminta kaatuisi yksinkertaisiin, ennalta poistettaviin haasteisiin.

2.2 Menetelmät ja rajaukset

Päätin lähestyä tutkimusta laadullisesta näkökulmasta. Laadullisella eli kvalitatiivisella lähestymistavalla minun on mahdollista saada vastaus kysymyksiin, jotka ovat:

1. Mitä sisältöä opettajat, opiskelijat ja alumnit toivovat alumnitoiminnalta?
2. Mikä olisi sopiva alusta alumnitoiminnalle?
3. Millaista alumnitoimintaa edellä mainittu ryhmä haluaa?
4. Mitä haasteita edellä mainittu ryhmä näkee alumnitoiminnassa?

Tämä tutkimus koskee vain Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelmaa, eikä sitä voida yleistää käsittelemään muiden koulujen tai edes Satakunnan ammattikorkeakoulun muiden tutkinto-ohjelmien alumnitoimintaa. Tiedonkeruuseen käytin teemahaastattelua, jonka koin sopivaksi menetelmäksi opinnäytetyölleni. Metodologiset valinnat sekä menetelmät noudattavat Alasuutarin Laadullinen tutkimus 2.0, Hirsjärven & Hurmeen Tutkimushaastattelu sekä Kanasen Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä teoksia. Päädyin valitsemaan tämän tutkimusmenetelmän, sillä luulin saavani sillä vastaukset tutkimuskysymyksiini. Tämä opinnäytetyö on rajattu käsittelemään siis vain Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelman alumneja.

2.3 SAMK:n yrittäjän tutkinto-ohjelman kuvaus

Selvitin opinnäytetyötäni varten Yrittäjän tutkinto-ohjelman tunnuslukuja. Vuonna 2025 maaliskuussa yrittäjän tutkinto-ohjelmasta on valmistunut 66 opiskelijaa. Läsnä olevia opiskelijoita oli maaliskuussa 173 opiskelijaa. Yrittäjän tutkinto-ohjelmaa on ollut tarjolla vuodesta 2017 alkaen. (Lukkari, 2025).

Yrittäjän tutkinto-ohjelma on 210 opintopisteen laajuinen kokonaisuus, jota on voinut opiskella monimuotoisesti. Opintojen tavoitteellinen suoritus aika on 3 vuotta. Aloituspaikkoja on vuosittain noin 50. Opiskelijat valitaan kurssille valintakurssin kautta. Yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuu AMK tradenomin

tutkintonimikkeellä. Valmistuminen nykyisestä tutkinnosta on mahdollista täysin etänä. Vuonna 2024 hakijamäärä tutkinto-ohjelmaan oli ennätysellinen (Satakunnan ammattikorkeakoulu, 2025).

Satakunnan ammattikorkeakoulun nettisivujen mukaan yrittäjän tutkinto-ohjelmassa opiskelee niin yrittäjiä, kuin yrittäjäksi aikovia. Yrittäjän tutkinto-ohjelma mahdollistaa yleisen liiketoimintaosaamisen hankkimisen. Yrittäjän tutkinto-ohjelmassa opiskelevat ovat monen ikäisiä (Satakunnan ammattikorkeakoulu, 2025).

2.4 Aikaisemmat tutkimukset alumneista ja verkostoista

Etsiessäni aiheesta aikaisempia tutkimuksia, ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden kokoelmasta, Theseuksesta löytyi 1455 eri tasoista opinnäytetyötä, jotka sisälsivät termin alumni (Theseus, 2025).

Aikaisempaa tutkimusta alumneista ja verkostoista on tehnyt Anni Hartikainen. Diplomityössään ”Tuotantotalouden alumniverkoston tutkimus ja kehitys”, hän on pyrkinyt selvittämään LUT-yliopiston alumnitoiminnan tilaa, sekä mahdollisuutta kehittää yliopiston alumnitoimintaa. (Hartikainen, 2021.)

Alumnitoimintaa on tutkittu Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuonna 2019 Veera Välimaan toimesta. Opinnäytetyössään ”Alumnitoiminnan kehittäminen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksessa” Välimaa tutkii sitä, miten tutkinto-ohjelmassa voi kehittää alumnitoimintaa. Välimaan tutkimus on ollut laadullinen ja hän on käyttänyt haastattelua varsinaisena tutkimusmenetelmänään. (Välimaa, 2019, s.4.)

Lähimpänä omaa aihetta on kuitenkin Alisa Laadun tekemä opinnäytetyö, jossa hän tutkii eri oppilaitosten tapoja toteuttaa omaa alumnitoimintaansa. Tutkimuksessaan Laatu selvitti millä keinoin Hämeen ammattikorkeakoulu voisi parantaa omaa alumnitoimintaa. Tutkimuksen tuloksena Hämeen ammattikorkeakoulun tulisi sitouttaa opiskelijat alumnitoimintaan, sekä tarjoamalla alumneille erilaisia etuja. (Laatu, 2020, s. 2.)

3 ALUMNITOIMINTA JA SEN TARKOITUS

3.1 Alumnin määritelmä

Kotimaisten kielten keskus on määrittänyt alumnin seuraavasti: ”... *alumni mainitaan merkityksessä 'turvatti', 'oppilas', 'suojatti', 'elätti'. Se pohjautuu latinan sanaan *alumnus* (< *alere* 'elättää'). Nykysuomen sanakirjassa sanaa sanotaan harvinaiseksi, ja CD-Perussanakirjassa (vuodelta 1997) sitä ei mainita ollenkaan.*” (Moilanen, 2002.) Nykysuomen kielessä merkitystä on laajennettu ja kotimaisten kielten keskuksen mukaan termillä alumni, voidaan tarkoittaa kaikkia loppututkinnon suorittaneita, jotka ovat jollain tavalla yhteydessä joko oppilaitokseen tai muihin sieltä valmistuneisiin (Moilanen, 2002).

Myös Turun ammattikorkeakoulussa alumni nähdään samalla tavalla kuin kotimaisten kielten keskuksella, sillä Turun AMK:n sivut määrittävät alumnin olevan koulusta tutkintoon valmistunut tai koulussa työskentelevä henkilö. (Turun ammattikorkeakoulu, 2025.) Alumnitoiminta sen sijaan on oppilaitoksen ja oppilaitoksesta valmistuneen välistä yhteistyötä ja/tai toimintaa (Hohenthal, 2012, s. 37).

3.2 Alumnitoiminta korkeakouluissa

Alumnitoiminnan voidaan nähdä rantautuneen Suomeen 1990-luvun alussa, jolloin ensimmäiset yliopistot aloittivat varsinaisen alumnitoiminnan. Tätä ennen alumnitoimintaa oli jo ollut, mutta vasta 1990-luvulla alumnitoiminta varsinaisesti sai nimensä. 2000-luvulle tultaessa alumnitoiminta jatkoi kasvuaan. Varsinkin sen jälkeen, kun yliopistolaki päivittyi mahdollistamaan lahjoitusten ja testamenttien vastaanottamisen, alkoi alumnitoiminta kukoistamaan. Alumnitoiminta saavutti ammattikorkeakoulut hieman yliopistoja myöhemmin ja vuonna 2004 alkoi varsinaisesti trendi ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnan käynnistymisessä. (Hohenthal, 2012, s. 38.)

Taustatutkimuksen jälkeen huomasi, että Suomessa eri korkeakouluissa on tarjolla toisistaan eroavaa alumnitoimintaa. Esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulu tarjoaa alumneille kanavan ammatillisiin kontakteihin sekä mahdollisuutta pysyä ajan tasalla alan kehityksessä (Turun ammattikorkeakoulu, 2025). Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa alumnitoiminta nähdään ammattikorkeakoulun ja kasvattien välisenä pitkänä yhteistyönä (Kaakkoissuomen ammattikorkeakoulu, 2025).

Vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaisissa ammattikorkeakouluissa alumnitoimintaa toteutettiin hajautetusti, keskitetysti tai keskitetysti ja alumniyhdistysten kautta. Lisäksi jotkut oppilaitokset toteuttivat alumnitoimintaa pelkästään alumniyhdistyksen kautta. Alla olevasta taulukosta voidaan havainnoida alumnitoiminnan eri muodot.

	Rahoitus	Toiminta	Resurssit	Organisaatio
Keskitetty	Korkeakoulun perusrahoitus, oma budjetti	Korkeakoululähtöistä, keskitettyä	Palkattu päätoiminen tai osa-aikainen vetäjä/-t	Huomioitu korkeakoulun organisaatiossa, osassa alumnistrategia ja kaikissa toimintasuunnitelma
Hajautettu	Korkeakoulun rahoitus, ei omaa budjettia, toiminta rahoitetaan muiden toimintojen kautta	Toiminta kumpuaa koulutusaloista, kampuksista, toiminta kirjavaa. Ei keskitettyä ohjausta	Hajautettu vastuu monelle toimijalle, usein otona tai pienellä resurssoinnilla	Ei asemaa korkeakoulun organisaatiossa
Keskitetty & alumniyhdistys	Korkeakoulun perusrahoitus ja jäsenmaksut, budjetti	Korkeakoululähtöistä mutta alumnit näkyvät vahvasti toiminnassa, keskitettyä	Palkattu päätoiminen tai osa-aikainen vetäjä/-t	Huomioitu korkeakoulun organisaatiossa, strategia, TOTSU
Alumniyhdistys	Jäsenmaksut tai korkeakoulun rahoitus ja jäsenmaksut	Alumnilähtöinen toiminta, Mitä enemmän korkeakoulu rahoittaa, sitä enemmän se myös ohjaa toimintaa	Palkattu toiminnan vetäjä tai vapaaehtoisten vetämä toiminto	Korkeakoulun kanssa tiiviissä yhteistyössä olevat yhdistykset on huomioitu korkeakoulun organisaatiossa. Osalla ei yhteyttä korkeakouluun

Taulukko 1: Alumnitoiminnan eri muodot (Hohenthal, 2012)

Oppilaitoksella on alumnitoiminnan onnistumisen kannalta suurin rooli. Hohenthal (2012) muistuttaa, että korkeakoulun on tarkoin harkittava alumnitoiminnan tavoitteet ja yhdistää tähän alumnitoiminnan organisoimiseen parhaiten soveltuvat ratkaisut. Hohenthal (2012) esittää alumnitoiminnan merkitystä oppilaitokselle tarkoittavan samaa asiaa mitä yritykselle tarkoittaa jälkimarkkinointi. Kun asiakkuus on onnistuneesti luotu, seuraa jälkimarkkinointivaihe.

Lapiolahti & Väyrynen (2012, s. 40) kertovat onnistuneen alumnitoiminnan koostuvan kolmesta rakennuspalasta, jotka ovat rehtori, resurssit ja rekisteri. Kriittisin rakennuspallo on rehtori. Termi rehtori kattaa Lapiolahden & Väyrysen tutkimuksessa rehtorin lisäksi oppilaitoksen johdon sekä alumnitoiminnan yleisen tuen. Toinen tärkeä osa on resurssit. Resurssit kattavat tässä yhteydessä niin taloudelliset, kuin myös ajankäytön resurssit. Suomalaisissa korkeakouluissa on erittäin rajalliset resurssit niin henkilöstön kuin budjetinkin osalta. Kolmas alumnitoiminnan kannalta tärkeä osa on toimiva ja ajantasainen rekisteri. Ilman ajantasaista rekisteriä ei ole alumniyhteystietoja, joka osaltaan johtaa alumniyhteystietojen puuttumiseen. Ajantasainen rekisteri mahdollistaa helpon ja toimivan yhteydenpidon alumneihin. Rekisterin tärkeys liittyy myös siihen, että opiskelijalle eli tulevalle alumnille annettaisiin mielikuva alumnitoiminnan tarpeellisuudesta jo opiskeluaikana. Tämä mahdollistaa laadukkaan ja sitoutuneen alumnitoiminnan luonnin. (Lapiolahti & Väyrynen. 2012, s. 41.)

3.3 Alumnitoiminta Satakunnan ammattikorkeakoulussa

Satakunnan ammattikorkeakoulussa kaikki valmistuneet lasketaan alumneiksi. Internetsivujen mukaan SAMK tarjoaa alumneille räätälöityä toimintaa, kuten töiden ohella suoritettavia täydennys- ja erikoistumiskoulutuksia, sekä maksuttomia avoimen AMK:n opintoja (Satakunnan ammattikorkeakoulu, 2025). Valmistumisen jälkeen valmistuneella on mahdollisuus liittyä alumnirekisteriin. Alumnirekisteriin on

kerätty yhteystiedot alumneista. Viestintäpäällikkö on vastuussa Satakunnan ammattikorkeakoulun alumnirekisteristä hallinnoinnista.

Satakunnan ammattikorkeakoulussa johdettua alumnitoimintaa on olemassa matkailualan, fysioterapian, sosionomian sekä energia- ja ympäristötekniikan alumneille. Matkailualan, fysioterapian ja sosionomian alumnitoiminta on keskittynyt Facebook-alustalle, kun taas energia- ja ympäristötekniikan alumni toiminta LinkedIn alustalle. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, 2025.) Facebook-sivun lisäksi matkailualan tutkinto-ohjelmalla on oma blogi, jonka ylläpitäjänä ja päätoimittajana toimi vuonna 2025 tätä opinnäytetyötä tehdessäni matkailuliiketoiminnan lehtori Emma Roinila. Vaikka blogi keskittyykin matkailun opiskelijoihin, on sivulla myös vahvasti esillä alumni läsnäolo (Matkailun Blogi, 2025).

Alumneille on myös varattu oma blogi Alumniblogi. Alumniblogi pitää sisällään erilaisia kirjoituksia Satakunnan ammattikorkeakoulusta valmistuneista. Blogi esittelee erilaisia urapolkuja, joita SAMK on tarjonnut, eikä varsinaisesti tuota sisältöä konkreettisesti alumneille (Alumniblogi, 2025). Löysin Satakunnan ammattikorkeakoulun sivuilta toimintaa monille tutkinto-ohjelmille, mutta yrittäjän tutkinto-ohjelman alumneille räätälöityä sisältöä ei löytynyt.

4 VERKOSTOT JA NIIDEN MERKITYS

Työterveyslaitoksen mukaan verkostoituminen tarkoittaa erilaisten toimijoiden kokoamista yhteiseen toimintaan. Verkostojen onnistumisen kannalta keskeistä on yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen, vastavuoroisuus ja luottamus. Jotta yhteistyö olisi kestävä ja vaikuttavaa, sen tulee tuottaa hyötyä kaikille verkoston osapuolille (Työterveyslaitos, 2025).

Myös ammatillisen opettajakorkeakoulun lehtorin, Hanna Alaniskan näkemys verkostosta on yhtenevä Työterveyslaitoksen kanssa. Hänen mukaansa verkosto on toimijoiden välinen yhteistyö, jonka seurauksena syntyy kaikkia osapuolia yhdistäviä hyötyjä. Verkostojen tavoitteena on saada aikaa yhteistyötä, joka mahdollistaa kaikkien osallistujien hyötymisen (Alaniska, 2022.)

4.1 Verkostotoiminnan tavoitteet ja hyödyt

Työterveyslaitoksen mukaan verkostoituminen on uusien asioiden oppimista, avoimuutta ja luottamusta, toisten auttamista ja avun saamista. Verkostoitumisen hyötyjä ovat vertaistuki, tuki oman hyvinvoinnin edistämiseen, markkinoinnin ja yritystoiminnan kasvattaminen ja liiketoimintamahdollisuuksien löytäminen. (Työterveyslaitos, 2025.) Voidaan siis nähdä, että verkostoituminen on erittäin tärkeää yrittäjälle. Verkostoituminen voi siis parantaa niin kannattavuutta kuin myös tarjota tukea ja apua jaksamiseen.

Yli 35 000 pienyrittäjän laskutus- ja kirjanpito palveluita tuottavan yrityksen, Holvin mukaan verkostoituminen mahdollistaa sen, ettei pienyrittäjän ole pakko palkata lisää työntekijöitä. Verkostoituminen mahdollistaa kustannusten säästämisen. Holvin mukaan verkostoituminen on hyvä keino pienyrittäjälle kasvattaa toimintaa, sillä verkostoitumisen avulla voi löytää samassa tilanteessa olevia kanssaryrittäjiä tai tuottavan yhteistyökumppanin. (Holvi, 2025.)

4.2 Verkostojen rooli yrittäjyyden ja yrittäjän tukemisessa

Yksinyrittäjät kokevat verkostoitumisen liikekumppaneiden kanssa olevan tärkein keino liiketoiminnan kasvattamiseen. Suomen Yrittäjien tekemän tutkimuksen mukaan yksinyrittäjät kokevat työllistämistä kalliina ja riskialttiina keinona kasvattaa liiketoimintaa. Näin ollen verkostoituminen koetaan hyvänä keinona jakaa työkuormaa. (Suomen Yrittäjät, 2019, s. 10–11.)

Verkostoitumisesta voi olla monia muitakin hyötyjä yrittäjille, kuten vertaistuki sekä yhteistyö markkinoinnin osalta. Parhaimmillaan verkostot tuottavat yrittäjältä toiselle tarvittavia ja tuottavuutta parantavia resursseja ja osaamista. (Lämsä, 2021, s. 3.) Verkostot ovat vaikeina hetkinä tärkeä voimavara yrittäjille, sillä Suomen yrittäjien tekemän tutkimuksen mukaan läheisten jälkeen yrittäjät hakevat tyypillisesti tukea yrittäjäkollegoiltaan. (Suomen Yrittäjät, 2019, s. 23) Yrittäjät kokevat muiden yrittäjien ymmärtävän omat tilanteet ja ongelmat huomattavasti sellaista henkilöä paremmin, joka ei ole tai ole ollut yrittäjä (Lämsä, 2021, s.2).

Verkostoituminen on varsinkin yrittäjän kannalta tärkeää. Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan pienille ja keskisuurille yrityksille verkostoituminen on elinehto. Koposen ja Kokkosen mukaan verkostoituminen vaatii yrittäjältä hyviä vuorovaikutustaitoja, kuten rohkeutta kontaktin ottamiseen sekä motivaatiota aloitteen tekemiseen. Verkostoitumisessa olennaista on luoda ja ylläpitää suhteita, mutta yrittäjän kannalta on myös tärkeää tietää, milloin vuorovaikutussuhteesta on syytä päästää irti. (Kokkonen & Koponen, 2020.)

4.3 Verkostoitumisen muodot

Verkostoitumista voi nykyään tehdä niin paikan päällä kuin myös verkon välityksellä. Tampereen kauppakamarin mukaan digitaaliset alustat tarjoavat hyviä mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Digitaaliset alustat helpottavat ennen kaikkea uusien kontaktien luomista ja niin kotimaisten kuin kansainvälisten suhteiden ylläpitoa. Tapahtui verkostoituminen sitten verkossa

tai paikan päällä, ei se tapahdu automaattisesti. Verkostoituminen vaatii aktiivista osallistumista. (Tampereen kauppakamari, 2025)

Alaniskan mukaan digitaalisuus on tuonut monia mahdollisuuksia verkostoitumiselle. Tapaamisia on mahdollista järjestää sujuvasti ja säännöllisesti. Digitaalisuus mahdollistaa myös kansainvälisen ja globaalin verkostoitumisen helpommin, kun kaikkien ei tarvitse fyysisesti päästä paikalle. (Alaniska, 2022.)

4.4 Verkostoitumisen haasteet

Vaikka verkostoituminen koetaan tärkeäksi Sitran, Suomen Yrittäjien ja työterveyslaitoksen mukaan, ei verkostoituminen ole yksiselitteistä tai helppoa. Sitran tekemän tutkimuksen mukaan vain kuusi prosenttia kokee verkostoitumisen omana vahvuutenaan. (Sitra, 2016.) Kuitenkin jokaisen oma asenne on tärkein tiellä menestykseen. Hyvällä asenteella, halulla auttaa muita ja aito kiinnostus ovat avaintekijöitä – jokainen on itse vastuussa omasta verkostoitumisesta. (Kirjavainen & Peltola, 2023.)

Korhosen (ym., 2024) tutkimuksen mukaan työelämä velvoittaa monia verkostoitumaan. Monet kauppatieteen opiskelijat kokevat työelämän ja koulutuksen antavan verkostoitumisesta liian helpon ja itsestään selvän kuvan. Kuitenkaan kaikki eivät koe verkostoitumista helpoksi. Kauppatieteilijöille tehdyssä tutkimuksessa selvisi, että verkostoituminen koettiin moraalisesti hankalaksi. Yleisesti ottaen verkostoituminen on koettu positiivisena, yksilön taitona, jota on mahdollista kehittää. Tutkimuksen mukaan kaikki eivät koe verkostoitumista positiivisena. Moni nuori kokee eriarvoisuutta verkostoitumisessa. Esimerkiksi ikä ja sukupuoli koettiin eriarvoistavina tekijöinä. (Korhonen, ym., 2024.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

5.1 Laadullinen tutkimus

Tämä tutkimus on toteutettu kvalitatiivisella tutkimusotteella. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii saamaan vastauksia sanojen ja lauseiden avulla, kun taas kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus pyrkii saamaan vastauksia numeroin ja luvuin. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei ole yleistää, vaan saada tutkittua yksittäistä tapausta. (Kananen, 2014, s. 18–19.) Laadullinen tutkimus pyrkii selvittämään merkitystä, eli sitä kuinka ihmiset näkevät tai kokevat todellisuuden. Toteuttaessaan tutkimusta haastattelemalla tai teemahaastattelulla tutkija toimii tutkimuksessa tiedonkeruun välineenä. (Kananen, 2014, s. 19). Toimimalla itse tiedonkeruun välineenä kykenee tutkija havainnoimaan muutakin kuin pelkästään kirjallista aineistoa (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 1997, s. 160).

Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä ihmisten ja ihmisten muodostamien ryhmien tutkiminen (Kananen, 2014, s. 31). Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkittava joukko on valittu tarkoituksenmukaisesti, eikä satunnaisesti, kuten määrällisessä tutkimuksessa (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 1997, s. 160). Tämä tutkimus ei tee vastaajajoukon valinnassa poikkeusta.

5.2 Teemahaastattelu

Haastattelu on tiedonkeruunmuodoista käytetyin. Haastattelun etuja tiedonkeruumenetelmänä on sen joustavuus ja siitä syystä sopii moniin tutkimustarkoituksiin. (Hirsjärvi & Hurme, s. 34.) Tyypillisesti haastattelussa haastattelija on suoraan vuorovaikutuksessa haastatteluun osallistuvien kanssa. Haastattelu on kerännyt suosiota tiedonkeruumenetelmänä jo toisen maailmansodan jälkeen, jolloin sitä käytettiin tyypillisesti niin akateemiseen, kuin kaupalliseen tutkimukseen (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvoori, 2017, s. 87).

Teemahaastattelu lasketaan puolistrukturoitujen haastattelujen joukkoon. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että käsiteltävät aiheet ovat kaikille samat, toisin kuin strukturoidussa haastattelussa, jossa kysymysten järjestys ja muoto ovat ennalta määrättyjä. Puolistrukturoidun haastattelun ominaispiirteitä on, että kysymykset eivät ole tarkoin määriteltyjä ja saneltuja, vaan liikkumavaraa on. Teemahaastattelu pohjautuu ennalta valittujen teemojen käsittelyyn keskustelunomaisesti, eikä tarkoituksena ole haastateltavan kuulusteleminen. Teemahaastattelu mahdollistaa haastateltavien tulkintojen ja näkökulmien esiintulon, sillä se ei ennalta määritä sitä, kuinka syvällisesti eri teemoja käsitellään. (Hirsjärvi & Hurme, s. 48). Teemahaastattelulle on tyypillistä myös se, että haastateltavat ovat esivalittuja. Onnistuneen esivalinnan avulla mahdollistuu parhaimman aineiston saaminen. (Hyvärinen, Suoninen ja Vuori 2021.)

Tätä tutkimusta varten toimin edellä mainitun ohjeen tavoin. Halusin haastateltaviksi edustajia opettajista, opiskelijoista ja opintonsa päättäneistä alumneista. Kysyin opinnäytetyön ohjaajalta suosituksia haastateltavista kaikkiin eri kategorioihin ja sillä perusteella valitsin haastateltavat. On ymmärrettävää, että haastattelijoiden valinta tehdään ennalta, jotta teemoihin saadaan sisältöä, varsinkin jos aihe ei ole kaikille entuudestaan tuttu. Haastattelun osallistujien joukosta pyrin saamaan mahdollisimman monipuolisen. Pyrin saamaan monipuolisen ikä- sekä sukupuolijakauman. Haastatteluihin osallistui kolme nais- ja kaksi miespuolista henkilöä.

5.3 Haastattelun toteutus

Valitsin haastateltavat ennalta, sillä se on teemahaastatteluille tyypillistä. Tavoitteena oli haastatella jo yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneita alumneja, yrittäjän tutkinto-ohjelman opettajia sekä yrittäjän tutkinto-ohjelmassa vielä opiskelevia. Onnistuin tavoitteessani, sillä haastattelu toteutettiin kahdelle opiskelijalle, kahdelle alumnille, sekä yhdelle opettajalle. Haastateltavien määrälle ei ole yksiselitteistä vähimmäis- tai

enimmäismäärää, vaan tutkija joutuu itse tekemään päätöksen haastateltavien määrään liittyviin kysymyksiin (Hyvärinen, ym. 2017, s. 35).

Haastattelut toteutettiin eri alustoilla etäyhteydellä aikataulullisista ja maantieteellisistä syistä. Kuten Hyvärinen ym. (2017, s. 271) toteavat, on etäisyys tyypillinen syy etähaastattelun toteutukseen, sillä Suomessa on verrattain pitkät etäisyydet. Osa haastatteluista toteutettiin puhelinhaastatteluina ja osa Microsoft Teams -sovelluksella. Microsoft Teams -haastattelu poikkesi hieman puhelinhaastattelusta, sillä se mahdollisti myös haastateltavan ilmeiden ja eleiden havainnoinnin. Puhelinhaastattelu ei mahdollista eleiden ja ilmeiden havainnointia (Hirsjärvi & Hurme, s. 64). Puheluhaastatteluiden yksi eduista on myös se, että toisin kuin paikan päällä tehdyssä haastattelussa, haastateltava voi keskittyä itse haastatteluun, eikä niinkään itseensä ja omiin eleisiinsä. Tämä tuo haastatteluun usein luontevuutta. Puhelinhaastattelu pienentää valta-aseman eroa haastattelijan ja haastateltavan väliltä. Myös se, että haastateltava saa itse valita sen, missä on haastattelun aikana, vaikuttaa haastateltavan rentouteen ja näin ollen haastattelun tulokseen. (Hyvärinen, ym. 2017, s. 272–273.)

Pohjustin kaikille haastateltaville alumnitoiminnan peruseriaatteita, sekä esittelin itseni. Haastattelussa alku on erittäin tärkeää, sillä se määrittää koko haastattelun kulun. Aloituksessa luodaan koko haastattelun perusta (Hyvärinen, ym. 2017, s. 39). Nauhoitin kaikki haastattelut saatua haastateltaviltani luvan. Sopimus tietojen käytöstä on käytävä haastattelun alussa (Hyvärinen, ym. 2017, s. 39). Haastattelujen nauhoittaminen mahdollisti minulle täyden keskittymisen itse haastattelutilanteeseen. Haastattelut kestivät 10–20 minuuttia. Haastateltuani kaikki suunnitellut haastateltavat, toteutin haastatteluaineiston analyysin litteroimalla puheen tekstiksi. Käytin litterointiin Microsoft Word – sovellusta. Tekstiksi muunnetut ääni- ja videotallenteet muodostuvat tutkimuksen aineistoksi. Litterointi mahdollistaa aineiston helpon käsittelyn (Hyvärinen ym. 2017, s. 427). Litteroinnin jälkeen poistin kaikki nauhoitteet anonymiteetin varmistamiseksi. Haastateltavien henkilöllisyys ei ole yhdistettävissä haastateltavien vastauksiin.

Käytin kaikissa haastatteluissa samoja teemoja:

1. Alumnitoiminnan sisältö
2. Sopiva alusta alumnitoiminnalle
3. Sopiva aikataulu/kontaktointi
4. Alumnitoiminnan haasteet

Haastattelun yhteydessä tein muistiinpanoja, kuten haastattelussa on Hyvärinen ym., mukaan hyvä tehdä. Varsinkin puhelinhaastattelussa on tärkeä tehdä muistiinpanoja, jotta haastattelija voi kysyä haastateltavalta kertaavia kysymyksiä. Kertaavien kysymysten kysyminen lisää haastattelun vuorovaikutusta ja tällä haastattelija näyttää olevansa kiinnostunut haastateltavan vastauksista. Koska puhelinhaastattelussa ei voi näyttää visuaalisesti kiinnostumisen merkkejä perustuu kiinnostuksen osoittaminen tarkentavien ja kertaavien kysymysten esittämiseen. (Hyvärinen, ym., 2017, s.277.)

5.4 Aineiston analyysi

Litteroituani kaikki haastattelut tekstiksi toteutin aineiston analyysin. Litteroitu aineisto piti sisällään paljon pohdintaa, kertausta ja teemahaastattelulle tyypillistä yleistä keskustelua teemoista ja aiheista. Vaikka esitin aiheet ja kysymykset haastateltaville samassa järjestyksessä, saattoi haastateltaville tulla mieleen asioita eri teemojen alle eri järjestyksessä. Haastatteluaineistoa piti käydä läpi useaan kertaan, jotta vastausten ydin saatiin esille. Kuten Hyvärinen ym. (2017, s. 427) toteaa, on analyysia tehtäessä oltava tutkimuskysymys kirkaana mielessä.

Haastateltavien pienen lukumäärän takia en erotellut ryhmiä, vaan aineisto käytiin läpi teemoittain. Tähän ohjasi myös koko tutkimuksen aiheen luonne,

sillä alumnitoiminnan kohderyhmä pitää sisällään niin opiskelijat, valmistuneet alumnit kuin myös opettajat.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa on esitelty tutkimuksen tulokset, jotka olen saanut haastateltavilta. Tutkimuksen haastatteluun osallistui yhteensä viisi henkilöä. Kaikki haastateltavat haastateltiin henkilökohtaisesti etäyhteyksin. Osalle haastateltaville kerrottiin perusteet alumnitoiminnasta, sillä kaikille termi ei ollut tuttu, tai siinä tapauksessa, jos haastateltavat kaipasivat taustatietoa aiheesta. Haastattelulla ei haettu kokemuksia, vaan näkemyksiä, odotuksia, toiveita, mielipiteitä ja ideoita siitä, mitä Satakunnan ammattikorkeakoulun yrittäjän tutkinto-ohjelman alumnitoiminta voisi olla käynnistyttyään.

Haastattelutulokset on järjestetty teemoittain alaotsikoiden alle. Tuloksiin on kerätty myös suoria lainauksia haastateltavilta, jotka on merkitty kursivoituna. Haastateltavia ei ole eroteltu taustan mukaan, vaan haastateltavat on numeroitu haastattelujärjestyksessä. Suoria lainauksia on pyritty esittämään tasapuolisesti kaikilta vastaajilta.

6.1 Alumnitoiminnan sisältö

Kysyin haastateltavilta aluksi, mitä sisältöä he toivoisivat olevan tarjolla Satakunnan ammattikorkeakoulun toimesta. Tarkentavana kysymyksenä kysyin sitä, toivoisivatko haastateltavat alumnitoimintaa etänä vai paikan päällä. Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että yrittäjien alumnitoiminnan on syytä tapahtua pääasiallisesti paikan päällä, eikä etänä tai verkon yli. Verkon yli tapahtuvaa toimintaa pidettiin parempana vaihtoehtona luennoille, sillä se mahdollistaa suuremman yleisön sekä sen, ettei kaikkien tarvitse käyttää aikaa eri kaupungeista luentopaikalle saapumiseen. Sisällön suhteen haastateltavien näkemykset erosivat toisistaan. Haastateltavat toivat esiin alumnitoiminnan sisällölle kokemus- sekä asiaintuntijaluentoja eri aloilta

ennen kaikkea yrittämisestä, verkostoitumisen, vertaistuen sekä mentoroinnin. Myös ajankohtaiset aiheet, kuten tekoäly, eri johtamistavat/ideologiat sekä vastuullisuus olivat haastateltavien mielestä sopivia aiheita alumnitoiminnan luennoille tai kursseille, joihin alumnit voisivat osallistua. Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että alumnitoimintaa on ehdottomasti oltava yrittäjäopiskelijoille. Kaikki kokivat, että alumnitoiminta on myös erittäin tärkeää. Alumnit, sekä opiskelijat mainitsivat, että haluavat yhteistyön koulun kanssa jatkuvan valmistumisen jälkeen.

Haastateltava nro 1 sanoi seuraavasti alumnitoiminnan sisällöstä:

"Mun mielestä hybridinä ehdottomasti se toiminta, mä näen hyvin vahvasti kun alumniinointia lähdetään toteuttamaan, ei se ole kokonaista jos ei se ole sillä tavalla, että sitä toteutetaan sekä livenä että mahdollisesti verkossa tai jonkun näköisessä hybridissä."

Haastateltava 2, sanoi seuraavaa:

"Mun mielestä olisi tosi kiva, olisi vaikka jotain yksittäisiä luentoja tai jotain sellaisia mielenkiintoisia kursseja mitkä itseä voisi kiinnostaa, olisi jotain semmoista mahdollisuutta osallistua esimerkiksi. Mun mielestä ehdottomasti semmoisia etämahdollisuuksia, jos ne olisi semmoisia tosi matalakynnyksen settejä, ettei niinkään mitään semmoisia mihin täytyy tyyliin ilmoittautuu tai sitoutuu tai että olisi vaan vaikka jotain semmoista mistä itse saisi jotakinvaikka jotain luentoja tai webinaareja tai jotain sellaisia, kyllä mun mielestä niin, että voisi olla monta kertaa vuodessa mahdollisuus osallistua."

Haastateltava 3:

"Face to face tämmöistä verkostoitumista."

Haastateltava 4:

"Mun mielestä olisi hienoa kuulla ja nähdä sen toiminnan kautta sitä mitä ihmiset tekee ja mihin ne on päässyt. Semmoista yhteydenpitoa tietyllä tapaa, toivoisin, että yhteistyö voisi jatkua koulusta valmistumisen jälkeenkin."

Neljä viidestä haastateltavasta toivat esiin toiveen isommasta tapahtumasta, kuten Gaalasta. Useampi haastateltavista olikin osallistunut joulukuussa 2024 järjestettyyn gaalailtaan, jossa eri vuosikurssien opiskelijat sekä alumnit olivat viettäneet aikaa yhdessä. Kaksi neljästä gaalailtan puheeksi ottaneista kertoivat gaalailtan olleen erittäin onnistunut tapahtuma. Toiveena haastateltavilla oli, että gaala järjestettäisiin vuosittain. Vuoden 2024 gaalailtan olivat järjestäneet tutoropiskelijat yhteistoiminnassa yrittäjän tutkinto-ohjelman opettajien kanssa. Gaalailtaa kuvailtiin seuraavasti:

H1:

"... ihmiset nautti siitä, kun pääsi näkemään toisiaan tutustumaan yli vuosikurssirajojen ja näin pois päin. Tunnelma oli tosi välitön. Se ei välttämättä aina tarvitse mitään megateemaa, tärkeintä on että saadaan ihmiset liikkeelle..."

H5:

"Meininkin gaalassa oli tosi jees. Ei siellä mitään ihmeellistä ohjelmaa ollut, DJ soitti musiikkia ja oli semmoista yhdessä oloa... ...oli myös ihan hintansa väärti, kun maksoikin sen 20 euroa se osallistuminen."

6.2 Sopiva alusta alumnitoiminnalle

Alusta oli aiheena kaksijakoinen. Kysyin haastateltavilta sopivaa alustaa sisällön jakamiseen, osallistumiseen ja yhteydenpitoon. Lisäksi kysyin sopivaa kanavaa alumni- kontaktointiin. Haastateltavat toivat esiin täydellisen alustan löytämisen mahdottomuuden. WhatsApp, LinkedIn sekä Facebook nousivat suosituimmiksi vaihtoehtoiksi alustan suhteen. Kolme viidestä haastateltavasta mainitsi WhatsAppin yhdeksi mahdolliseksi alustaksi alumnitoiminnalle. Myös Microsoft Teams sai kannatusta alumnitoiminnan alustaksi yhdeltä haastateltavalta.

H3:

”Se riippuen siitä, kuin paljon siinä tavallaan on ihmisiä. Sitten siinä alustassa on huomioitava sekin, että kaikillahan ei vaikka ole somea... .. se alusta olisi joku tommonen. Siellä saisi vaikka kysyä jotain, kuten joku WhatsApp-ryhmä. Okei jos siellä on hirveän monta kuten 100, se ei nyt onnistu, mutta kuitenkin ajatuksena se olisi silleen, että voisi kysyä ja keskustella.”

H4:

”WhatsApp on varmaan helpoin, tai tietyllä tapaa Teams:kin toimisi. Jollain tasolla sitten voi olla tiettyjä toimintoja ei saa tai vaikka välttämättä lisättyä kaikkia ihmisiä, mutta varmaan Teamsin ja WhatsApp ovat parhaimmat, kun ne ovat itselleni semmoiset mitä nyt eniten tulee käytettyä... .. En tiedä sitten taas kun mennään aikaa eteenpäin, että kuinka paljon ihmiset esimerkiksi käyttää sitten tulevaisuudessa kyseistä alustaa, mutta varmasti tässä kohtaa vielä toimisi täysin.”

H1:

”.. niin sitten se millä kanavalla tai keinolla sitten viestitään näille ihmisille, uskon siihen, että nämä meidän WhatsApp-ryhmät, jotka on tutoropiskelijoiden ja vertaisopiskelijoiden kautta synnytetty jokaiselle vuosikurssille, voi olla hyviä kanavia. Mutta toisaalta en yhtään osaa sanoa tällä hetkellä, mikä esimerkiksi vanhempien vuosikurssien tilanne on, kuinka moni siellä (WhatsApp ryhmissä) sitten aktiivisesti enää on.”

Toinen alustaan liittyvä kysymys oli alumniien kontaktointi. Kontaktointin suhteen suosituimmaksi nousi sähköpostin välityksellä lähetettävät kirjeet. Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että suurin osa yrittäjistä käyttää sähköpostia ja tästä syystä olisi varmin tapa saada yhteys alumneihin sähköpostilla. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että helpointa on kerätä kaikilta alumneilta sähköpostiosoitteet. Tämä mahdollistaa varman ja helpon tavan olla yhteydessä ja tiedottaa alumnitoiminnasta ja mahdollisesta alumnitoimintaan liittyvistä tapahtumista ja tilaisuuksista.

H3:

”Mä oon kova sähköpostin käyttäjä tykkään saada sinne sitten infot kaikista tavallaan tärkeistä jutuista tai aikatauluista tai jostakin...”

H5:

”Varmaan se on se sähköposti perinteisin ja luotettavin. Sillä varmaan saa parhaiten kiinni kaikki.”

6.3 Aikataulu

Haastateltavilta kysyttiin mielipidettä siihen, kuinka usein heidän mielestään alumnitoimintaa olisi hyvä järjestää. Kysymys kattoi niin live, kuin verkon yli tapahtuvia tapahtumia. Lisäksi haastateltaville annettiin mahdollisuus vastata siihen, kuinka usein he haluaisivat saada tietoa alumnitoiminnasta esimerkiksi sähköpostin välityksellä. Aikataulun suhteen haastateltavien vastaukset poikkesivat merkittävästi toisistaan.

Haastateltavien vastaukset aikataulusta poikkesivat toisistaan merkittävästi. Opiskelijoiden näkemys oli se, että alumnitoimintaa ei voi olla liikaa, vaan sitä voisi olla monta kertaa vuodessa. Samaan aikaan muiden vastaajien näkemys oli:

H3:

”mä itse voisin nähdä vaikka 4 kertaa vuodessa tai jopa 6 kertaa vuodessa, mutta sitten mä olisin siellä varmaan yksin, koska mä tiedän, että muut ei priorisoi tai niillä ei ole silleen aikaa.”

H2:

”Mä näkisin ehkä silleen, että olisi mahdollista vaikka kerran vuodessa live joku juttu.”

H4:

”Kyllä mun mielestä kerran vuoteen olisi tosi hyvä. Se riittäisi. Siitä tapahtumasta luotaisiinkin semmoinen, että olisi kerran vuoteen sellainen, että ihmiset odottaa sitä ja ajattelee, että hei pääsee Poriin tai missä sitten

järjestetäänkään, niin näkemään niitä ja ihmisiä käymään keskusteluita kerran vuoteen. Mun mielestä se riittäisi.”

6.4 Alumnitoiminnan haasteet

Eräs haastatteluissa esiin tullut haaste oli mekanismin löytäminen alumnien rekisteröintiin. Haastateltavat kokivat, että alumnitoimintaa olisi syytä markkinoida paremmin. Tällä varmistettaisiin monipuolisempi ja laajempi alumnirekisteri. Kahdelle haastateltavista alumnitoiminta kokonaisuutena oli erittäin epäselvää, eivätkä he kokeneet, että alumnitoiminnasta olisi informoitu riittävästi opiskelujen aikana tai sen jälkeen. He kokivat, että tiedottamista ja viestittämistä alumnitoiminnasta olisi syytä lisätä. Ylipäätään viestintää pidettiin mahdollisena haasteena.

H2:

”Minusta olisi tärkeää, että ihmiset tietävät mitä alumnitoiminta tarkoittaa. Itse en ainakaan tiennyt.”

H5:

”Minulle oli epäselvää niin opiskellessa, kuin opintojen jälkeen, että mitä alumnitoiminta on ja mitä se pitää sisällään. Olisin kaivannut lisää tietoa, mutta en kyllä siihen aikaan osannut etsiäkään alumnitoimintaa.”

Haasteena tuotiin esiin mielekkään sisällön löytäminen, sekä sopivan ja mukaansa tempaavan sisällön löytäminen. Sisältöä pidettiin erittäin tärkeänä asiana alumnitoiminnan mielenkiintoisuuden suhteen.

H1:

”Haasteena on... .. myös se, saadaanko me se riittävän mielenkiintoisella sisällöllä kiinnostumaan alumnitoiminnasta”... ..sitten vielä sitten tää aikaresurssi, vaikka olisi kuinka kiinnostavaa toi...”

Haasteena tulee kuitenkin aktiivisen henkilön tai ryhmän löytäminen, että kuka vetää ja ylläpitää toimintaa. Kuitenkin eräällä haastateltavalla oli tähänkin vastaus. Hän ehdotti, että alumnitoiminnan voisi jalkauttaa opintojaksoksi, jolloin opiskelijat voisivat olla opintojaksolla vastuussa alumnitoiminnan ylläpidosta ja kehittämisestä. Vaikka opiskelijat pyörittäisivätkin alumnitoimintaa opintojaksolla, olisi siitä oltava päävastuussa opettaja, joka pitää huolen resursseista, kommunikoinnista koulun johdon kanssa sekä budjetista.

Yksi esille nousseista haasteista oli sopivan alustan löytäminen. Koska yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneiden ikähaarukka on suuri, on haastavaa löytää yhtä alustaa, joka olisi kaikkien saatavilla. Facebookia pidettiin yhtenä vaihtoehtona, mutta sekään ei tavoita kaikkia. Haastateltava 5 mainitsi Facebookin olevan oman ikäisilleen sopiva, mutta koki, ettei nuoremmat käytä lainkaan Facebookia yhteydenpitoon.

H5:

”Kyllä se Facebook on ominaisuuksiltaan sellainen, että se voisi olla passeli tän tapaiselle ryhmälle, et mullakin on niinku intissä perusteita ryhmiä, niin niihin mahtuu paljon jengiä.”

H1:

”Kyllä suurin haaste on varmaan tällöinen tietynlainen resurssin puute sille toiminnan pyörittämiselle, koska kyllä se aina vaatii sitten sen henkilön. Siinä pitää olla joku tekemässä niitä juttuja... ...aina oppilaitoksella on se hyöty, että voidaan sisällyttää tämän tyyppistä tekemistä ehkä johonkin opintojakson sisälle.”

H1:

”Viestintään liittyy tällöinen tietynlainen resurssien puute, on varmaan ne suurimmat haasteet viestinnässä nimenomaan sitten se, saadaanko me ne ihmiset kiinni.”

Kolme viidestä haastateltavasta toi esiin rajallisen ajan, jota juuri yrittäjäalumneilla on käytössä. Yrittäjät miellettiin kiireisinä, joilla on monta rautaa tulessa samanaikaisesti.

H1:

"..mutta silti mä näen sen, kun ihmisellä nykyihmisellä on paljon kaikkea. Se aikaresurssi on semmoinen, että ihmiset varmasti miettii tosi tarkkaan sen mihin he sen aikansa käyttää".

H5:

"Varsinkin moni yrittäjäalumni, niinku niillä monilla on varmasti kiire kun on omia ja yrityksiä ja kaikkee, että ei ne välttämättä ehdi osallistumaan kaikkeen, että on siihen niinku aikaa varattava siihen toimintaan ja se on muusta tekemisestä pois."

Haastateltavat kokivat että, omana haasteena alumnitoiminnalle saattaa olla paikallisuus, eli se, että kaikki alumnitoiminta järjestettäisiin yhdellä paikkakunnalla, esimerkiksi Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa. Kaikkia haastateltavia yhdisti se, että he halusivat toimintaa niin verkon yli, kuin myös LIVE- tapahtumia. Verkon yli tapahtuva alumnitoiminta mahdollistaisi myös niiden osallistumisen, joilla ei ole mahdollisuutta päästä paikanpäälle eikä näin ollen ole paikkasidonnainen.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

7.1 Keskeiset havainnot ja opit

Kaikki haastatteluihin osallistuneet kokivat alumnitoiminnan erittäin tärkeänä asiana. Siinä missä opettajat haluavat olla yhteydessä opiskelijoihin heidän valmistumisensa jälkeen, kokevat myös opiskelijat, että valmistumisen jälkeen haluavat olla yhteydessä kouluun. Tästä syystä Satakunnan ammattikorkeakoulun olisi syytä käynnistää alumnitoimintaa, joka on kohdennettu yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneille.

Haastatteluissa nousi esille se, että alumnitoiminnalle on ehdottomasti kysyntää ja tarvetta. Tutkimuksissa nousi esille muutama yllättävä asia. Kaikille alumneille ei ollut alumnitoiminta selvä. Kaikki eivät tieneet alumnitoiminnasta. Koen että alumnitoimintaa olisi syytä esitellä jo opiskeluvaiheessa, jotta valmistuneilla olisi selvää mitä alumnitoimintaa Satakunnan ammattikorkeakoulu tarjoaa. Lisäksi tämä mahdollistaa alumnitoimintaan sitoutumisen. Alumnitoimintaa on myös syytä markkinoida ja on mietittävä tarkkaan, miten SAMK varmistaa kaikkien alumniensa sitoutumisen alumnitoimintaan. Alumnitoiminta on suunniteltava tarkkaan ja mietittävä mitkä sen tavoitteet ovat, sekä se että se antaisi mahdollisimmin paljon kaikille alumnitoiminnasta kiinnostuneille.

Kaikkia täydellisesti palvelevan alustan löytäminen osoittautui mahdottomaksi tehtäväksi. Yhdeksi vaihtoehdoksi alumnitoiminnan alustalle esitettiin haastateltavien toimesta WhatsApp -mobiiliapplikaatiota. WhatsApp -mobiiliapplikaatio mahdollistaa yhteydenpidon lisäksi kuvien, äänitteiden ja videoiden jakamisen. Sovelluksessa on mahdollista luoda ryhmiä, joihin ryhmän ylläpitäjä voi valita ketkä kuuluvat ja ketkä eivät. WhatsAppin ryhmien rajoitteena on kuitenkin rajallinen 1000 henkilön maksimi osallistujamäärä. (WhatsApp, 2025). Vaikka WhatsApp onkin monipuolinen applikaatio, ei se silti mahdollista helppokäyttöistä keskustelua isoille ryhmille.

Alumnitoiminta oli monelle haastateltavista epäselvä kokonaisuus. Monet kokivat, ettei alumnitoimintaa esitelty riittävästi opiskeluiden aikana. Alumnitoiminnan markkinointia olisi syytä harkita vakavasti. Alumnitoimintaa olisi hyvä esitellä opiskelijoille jo opiskeluiden aikana. Tällöin alumnitoimintaa sitouttaminen valmistumisvaiheessa ja sen jälkeen olisi helpompaa, sillä alumnit tietäisivät mitä odottaa alumnitoiminnalta. Alumnitoimintaan osallistumiselle on oltava myös selkeä mekanismi, jotta kaikki alumnitoiminnasta kiinnostuneet saataisiin rekrytoitua mukaan alumnitoimintaan. Lisäksi alumnirekisterin ylläpitäminen on tärkeä ja säilytettävä asia, sillä se helpottaa merkittävästi alumnien yhteystietojen hallinnointia. Myös se, että yhteystietojen säilyttämisen vastuu on koululla, on tärkeää.

7.2 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Kaikki haastateltavat vastaajaryhmästä huolimatta olivat yhtä mieltä siitä, että yrittäjän tutkinto-ohjelmasta valmistuneilla olisi syytä olla oma alumnitoiminta.

1. Mitä sisältöä opettajat, opiskelijat ja alumnit haluavat alumnitoiminnalta?

Kaikki vastaajat halusivat alumnitoiminnalta ajankohtaista, yrittäjiä ja yrittäjämielisiä yhdistävää toimintaa, niin etänä kuin livenä. Esimerkkejä alumnitoiminnalle olivat asiantuntijaluennot, sekä yhteiset illat, kuten gaalaillat.

2. Mikä olisi sopiva alusta alumnitoiminnalle?

Alumnitoiminnan alustaksi ehdotettiin kontaktoinnin suhteen sähköpostia, sillä sitä kaikki yrittäjät käyttävät sähköpostia. Muiksi alumnitoiminnan sovelluksiksi ehdotettiin WhatsAppia tai Facebookia.

3. Millainen aikataulu olisi sopiva alumnitoiminnalle?

Aikataulun suhteen pääosa haastatteluun osallistuvista toivoivat yhteydenpidon olevan kerran kuukaudessa tai useammin.

4. Millaisia haasteita opettajat, opiskelijat ja alumnit näkevät alumnitoiminnalle?

Suurimpana haasteena nähtiin sopivan henkilön sekä sopivan sisällön löytäminen, jotta alumnitoiminta saadaan käyntiin ja jotta toiminta pysyy aktiivisena.

7.3 Pohdinta ja jatkotutkimus

Alumnitoiminta pitää ehdottomasti saada osaksi yrittäjien tutkinto-ohjelmaa. Olisi tärkeää, että alumneja ja opiskelijoita yhdistettäisiin ja alumnitoiminta voisi olla hyvä siihen tarkoitukseen. Tämä mahdollistaisi myös Satakunnan ammattikorkeakoululle lakisääteisen, työelämäyhteistyöhön liittyvän tehtävän täyttämisen.

Koska alumnitoiminta oli kummallekin alumnihaastateltavalle epäselvää, olisi alumnitoiminnasta ja alumnirekisteristä hyvä tiedottaa hyvissä ajoin ennen valmistumista. Lisäksi alumnitoiminnan hyödyistä ja velvollisuudesta olisi hyvä olla helposti saavutettavissa olevaa tietoa. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi sellaisten henkilöiden, joita valmistumisvaiheessa ole kiinnostanut alumnitoiminta, mutta jotka myöhemmässä vaiheessa haluavat osallistua alumnitoimintaan.

Kaikkia haastateltavia yhdisti se, että halu kanssakäymiseen paikan päällä alumnitoiminnan merkeissä olisi erittäin toivottua. Kumpikin opiskeleva haastateltava mainitsi vuonna 2024 järjestetystä gaalaillasta, joka kokosi yhteen opiskelevat ja jo valmistuneet. Gaalaillassa oli mahdollista kokoontua omien kurssikavereiden kanssa muistelemaan opiskeluaikoja, kuin myös luomaan uusia suhteita ja tuttavuuksia. Tilaisuuteen osallistuminen kustansi 20 € ja tilaisuuden järjestämiseen oli varattu rahaa myös SAMK:n budjetista.

Tämän opinnäytetyön kirjoittaminen auttoi minua ymmärtämään alumnitoimintaa. Vaikka alumnitoiminta oli itsellenikin hieman epäselvä ennen opinnäytetyön aloittamista, koen oppineeni valtavasti. Vaikka tämä ei ole

ensimmäinen opinnäytetyöni, on tämä opinnäytetyö ensimmäinen laadullinen opinnäytetyö. En ole myöskään aikaisemmin toteuttanut aineiston keräämistä haastattelemalla, joten koen oppineeni laadullisen tutkimuksen vaiheista, sekä tutkimuksen toteuttamisesta. Haastatteluissa koen onnistuneeni haastateltavien valinnassa, joita myös ohjaava opettaja minulle tarjosi. Haastateltavilla oli monipuolisia näkemyksiä haastattelun kysymyksiin. Tutkimustulokseni ovat luotettavat, sillä olen toteuttanut haastattelun aineiston keräämisen, käsittelyn sekä litteroinnin Tutkimushaastattelun Käsikirjan (Hyvärinen, ym., 2017) oppien mukaan. Aiheessa on jatkotutkimuksen edellytyksiä, mutta tärkeimpänä antina olisi alumnitoiminnan käynnistäminen yrittäjien tutkinto-ohjelmasta valmistuneille. Opinnäytetyö antaa kuvan siitä, millaista sisältöä alumnit haluavat alumnitoiminnalta. Opinnäytetyön tekemisen aikana olen päässyt tutustumaan uusiin ihmisiin, joka on mielestäni myös alumnitoiminnan yksi päämäärä.

7.4 Luotettavuus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuus keskittyy aineiston keräämiseen, sekä sen käsittelyyn (Alasuutari, 2019, s. 34). Tämän opinnäytetyön luotettavuutta parantaa se, että sen otanta käsittelee kaikkia ryhmiä, joita myös alumnitoiminta koskettaa. Myös vastaajien sukupuolijakaumaa on pyritty ottamaan huomioon haastattelun kohteita valittaessa.

Tutkimuksen eri vaiheissa on edetty hyvällä tieteellisellä etiikalla. Haastatteluista muodostunutta aineistoa on käsitelty asiaankuuluvasti joka vaiheessa ja se on esitelty siten, että vastaajista tietää vain tämän opinnäytetyön laatija. Myös aineiston analyysi on tehty hyviä tieteellisiä käytänteitä noudattaen, tutkimuskysymys kirkkaana mielessä.

LÄHTEET

Alaniska, A. 22.2.2022. Digiä verkostoissa. Digipedia -kolumnisarja. Julkaisunumero 2/2022. Haettu 1.4.2025 osoitteesta <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022022120068>

Alasuutari, P., & Alasuutari, P. (2019). Laadullinen tutkimus 2.0 (5.p.). Vastapaino.

Alumniblogi. Haettu 17.3.2025 osoitteesta <https://alumniblogi.samk.fi/>.

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932, 1 luku 4 § ja 6 §.
<https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/932>

Hartikainen, A. (2021). Tuotantotalouden alumniverkoston tutkimus ja kehitys [Diplomityö, LUT-yliopisto] <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021090745495>.

Heusala, T. & Kaartinen M. 2021. Yrittäjä, harjoittele verkostoitumisen taitoa. Työterveyslaitoksen blogi. Haettu 29.3.2025 osoitteesta <https://www.ttl.fi/ajankohtaista/blogi/yrittaja-harjoittele-verkostoitumisen-taitoa>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (1997). Tutki ja kirjoita. 13.–14. uudistettu painos. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu. 2008.

Hohenthal, T. 2012. Työelämäkumppanuutta rakentamassa, Stepit - Kolme askelmaa yhteisölliseen työelämäkumppanuuteen. Haettu 5.4.2025 osoitteesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/72665/Hohenthal_Tuula.pdf?sequence=1

HOLVI. Holvipedia. Miksi verkostoituminen on niin tärkeää? Haettu 10.3.2025 osoitteesta <https://www.holvi.com/fi/holvipedia/verkostoituminen/>

Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2025. Haettu 15.3.2025 osoitteesta <https://www.xamk.fi/tietoa-xamkista/alumnit/>

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina (2021). Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>>

Kananen, J. (2014). Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Kirjavainen, H. & Peltola, J. 2023. Vain vuorovaikuttamalla voi verkostoitua, Digitalisaatio /Digitalization 28.5.2023.

Kokkonen, L. & Koponen, J. Entrepreneurs' interpersonal communication competence in networking. Prologi – puheviestinnän vuosikirja 2020. Haettu 14.4.2025 osoitteesta <https://doi.org/10.33352/prlg.91936>

Korhonen, M., Siivonen, P., Henttu, R., & Mutanen, H. (2024). "Oikea" ja "väärä" sosiaalinen verkostoituminen nuorten kauppatieteilijöiden tulkitsemana. Sosiologia, 61(2). Haettu 2.4.2025 osoitteesta <https://journal.fi/sosiologia/article/view/146557>

Laatu, A. 2020. Hämeen ammattikorkeakoulu. Alumni activity development: Case Häme University of Applied Sciences Ltd. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/343873/Laatu_Alisa.pdf.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Lukkari, K. (7.4.2025). Satakunnan ammattikorkeakoulun tietotuotanto koordinaattori Kati Lukkarin sähköposti.

Lämsä, T. 2021. Verkostojen merkitys pienyrityksille. Lumen – Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti (1). Haettu 10.4.2025 osoitteesta <https://lapinamk.fi/loader.aspx?id=bf448cfc-ce0e-428b-809b-79bca5c73c71>

Matkailun Blogi, 2025. Haettu 11.3.2025 osoitteesta <https://matkailu.samk.fi/ota-yhteytta/>

Moilanen, R. 2002. Kielenhuollon tiedotuslehti. Haettu 16.2.2025 osoitteesta <https://www.kielikello.fi/-/alumni>

Pk-yrityksen riskienhallinta. Saatavilla: <http://virtual.vtt.fi/virtual/pkrh/riskilajit/liikeriskit/verkostoitumisen-riskit-ja-hallinta.html>, [viitattu 24.3.2025.]

SAMK – matkailun alumnit facebookisivu. Haettu 11.3.2025 osoitteesta https://www.facebook.com/SAMKmatkailunalumnit/?locale=fi_FI

Satakunnan ammattikorkeakoulu, yrittäjän tutkinto-ohjelma. Haettu 9.3.2025 osoitteesta https://www.samk.fi/tutkinto/yrittajan-tutkinto-ohjelma-amk-verkkototeutus-pori/?gad_source=1&qclid=Cj0KCQIAIbW-BhCMARIsADnwasqVS-k0KNvmM7XWViGc-vMkOTqOfT9f52hg_Is7QUfs6n6WMAZGDicaApAUEALw_wcB#section-1

Sitra (2016). Vain joka neljäs suomalainen työllistynyt avointa työpaikkaa

hakemalla. Haettu 28.3.2025 osoitteesta <https://www.sitra.fi/uutiset/vain-joka-neljas-suomalainen-tyollistynyt-avointa-tyopaikka-hakemalla/>

Suomen Yrittäjät 2019. Yksinyrittäjäkysely. Haettu 27.3.2025 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tutkimukset/yksinyrittajakyselyt/yksinyrittajakysely-2019-610847>

Tampereen kauppakamari. Verkostoituminen yritystoiminnassa – Avain kasvuun! 27.8.2024. Haettu 1.4.2025 osoitteesta <https://tampereenkauppakamari.fi/verkostoituminen-yritystoiminta/>

Theseus, 2025. Haettu 11.3.2025 osoitteesta <https://www.theseus.fi/>

Turun ammattikorkeakoulu, Alumneille. Haettu 21.3.2025 osoitteesta <https://www.turkuamk.fi/turun-amk/alumneille/>

Työterveyslaitos. YRITTÄJÄN VERKOSTOITUMISVINKIT. Haettu 29.3.2025 osoitteesta <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.ttl.fi/file-download/download/public/1260&ved=2ahUKEwjf29aH1bSMAxUfBhAIHY3jNkYQFnoECCIQAQ&usq=AOvVaw1xl3qxm5ER-5zvnNf4Z8Qu>

Välimaa, V. 2019. ALUMNITOIMINNAN KEHITTÄMINEN KUNTOUTUKSEN OHJAAJA (AMK)KOULUTUKSESSA. Haettu 20.3.2025 osoitteesta <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/170040/ValimaaVera.pdf?sequence=2>

WhatsApp, 2025. Haettu 20.4.2025 osoitteesta <https://www.whatsapp.com/groups>